

Center for Sustainable
Communities Development

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВИ ОБЩНОСТИ

/ЦРУО/

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2025г.

ВЪВЕДЕНИЕ

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВИ ОБЩНОСТИ (ЦРУО) е неправителствена организация, регистрирана през 1995 г. като организация с общественополезна цел, която работи за постигане на фактическо равенство между жените и мъжете в България, Европа и в световен мащаб, както и за повишаване на осведомеността на гражданите относно политиките за развитие на ЕС.

Фондацията си поставя следните **цели**:

1. Защита на правата на човека и насърчаване на социалната интеграция и личната реализация на жените в България.
2. Изграждане в Република България на балансирано общество, основано на: реално равенство на личността, без каквато и да е форма на дискриминация на основата на пола; зачитане на човешкото достойнство на всеки индивид и на неговите основни човешки права и свободи; гарантиране на равни възможности за изява на личността в личната, семейната, политическата, икономическата, социалната, културно-образователната и други сфери на обществения живот; равностойно представителство на различните етнически групи, както и на мъжете и жените в публичния и частния сектор.
3. Застъпничество за трайно интегриране в българското общество и закрепване в българското законодателство на общите човешки ценности и общоприетите международни стандарти.
4. Защита чрез всички допустими средства и механизми на човешката личност като най-висша ценност на цивилизацията и на специалната роля на жените в развитието на обществото.

Нашите ценности са равенство, уважение, справедливост, прозрачност и отчетност.

37B, Parchevich Str., Sofia 1000, Bulgaria

tel/fax: +359 2 986 47 10

e-mail: office@cscd-bg.org; gpf.bulgaria@gmail.com

web: www.cscd-bg.org

ЦРУО е асоцииран член на Националния съвет за равенство между половете към Министерски съвет; член на глобалната мрежа WIDE+ и съосновател на Българската платформа за международно развитие (БПМР).

ДЕЙНОСТИ ПРЕЗ 2025г.

През 2025 г. дейността на ЦРУО включваше разработване, организиране и реализация на проекти за изграждане на балансирано общество в България в конкретни области, чрез участие в международни консорциуми, партньорството, с които е резултат от дългогодишната упорита и успешна работа на екипа.

Подходът към работа по проектите беше феминистки, като се отчиташе дискриминацията по пол и се прилагаше интерсекционален анализ.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

НАПРАВЛЕНИЕ: ПРАВА НА ЖЕНИТЕ И БОРБА СРЕЩУ СТЕРЕОТИПИТЕ

GEAR Project

Проект: Ромската интеграция в контекста на равнопоставеността на жените и момичетата
(2023 – 2025)

ДОНОР: Европейска комисия (CERV-2022-GE)

Обща стойност на проекта: 75 488,50 EUR

ИЗПЪЛНИТЕЛ: консорциум с водещ партньор Arci Solidarietà Onlus, Италия.

В България проектът беше реализиран в област Монтана.

Цел: да се повишат компетенциите и знанията на младите хора от ромски произход и на експертите, работещи с тях, по въпросите на равенството между половете като предпоставка за ефективното включване на ромите в процесите на развитие и за преодоляване на изключването и дискриминацията срещу тях.

Основният инструмент за постигане на положително въздействие беше обучението и прилагането на практика на придобитите умения за създаване на онлайн съдържание. Благодарение на това, че самите ромски младежи поддържаха уеб радио, проблемите, които засягат днешната младеж, достигаха до широка аудитория.

В рамките на проекта: над 150 ромски младежи на възраст 11–20 години участваха в местни дейности и неформално обучение по антидискриминационни практики; над 20 от тях продължиха обучението си като „лидери на промяната“ по следните теми: „Медийна комуникация – онлайн и офлайн“; равенство между половете; управление на уеб радио; създаване на редакция и управление на уеб радио – „amoRadio“ в помещенията на гимназията в село Медковец; обмен на опит с връстници от Италия, Белгия и Румъния, който се осъществи по време на среща в Сибиу, Румъния. „Нашето“ уеб радио стана част от Европейското ромско уеб радио!

2025 г. беше годината на приключване на дейностите по проекта и изготвяне на отчетите.

1. Беше изготвен **Наръчник за уеб-радио, насочен към равенството между половете.**

Този документ служи като *ръководство*, което да насочва други екипи при възпроизвеждането на опита на *Amoradio*, като предоставя насоки и практически инструменти за създаване и управление на уеб-радио. Разгледани са различни аспекти, като специално внимание е отделено на платформата BRLOGIC, която позволи ефективно и професионално управление на онлайн радиото.

Обсъдени са управлението на плейлистите, редакционната структура на радиото, програмирането, планирането и промоционалните инициативи за повишаване на видимостта (като присъствие на цифрови платформи като RadioGarden и Spotify), както и активното участие в социалните медии. Накрая е разгледан въпросът за авторското право, като се гарантира, че всички използвани произведения са надлежно защитени и компенсирани.

2. Беше създаден и преведен на български език **„Наръчник за млади носители на промяна срещу половите стереотипи“**

Изхождайки от ежедневните предизвикателства и препятствия, пред които е изправена ромската общност в Италия, Румъния, България и Белгия в рамките на общество, което структурно ги изключва, наръчникът има за цел да покаже как младите хора, особено тези от уязвими среди, могат да се превърнат в истински носители на промяна, когато получават подкрепа и възможност да се изявят.

В наръчника ще намерите конкретен пример за това европейско пътуване: създаването на *AmoRadio* – радиоинициатива, която възприе иновативен подход на включване и участие. Този опит не само позволи на участниците да изследват теми, които често се възприемат като далечни от техния живот, но и интегрира перспективата на равнопоставеност на жените и мъжете, респективно на момичетата и момчетата, във всеки етап, давайки им възможност да открият и развият своите практически умения по пътя на овластяването, равенството и личностното развитие.

Създаден като ресурс за младите хора, педагозите и обществото като цяло, наборът от инструменти предлага обобщение на най-ефективните практики, изпробвани от всеки партньор – резултат от непрекъсната работа, в рамките на която те са оценили какво е дало резултат и какво се нуждае от подобрение.

Събраните най-добри практики предлагат конкретно доказателство, че е възможно да се разглеждат сложни въпроси като равенството между половете и овластяването, като се създават информационни пространства, които ефективно ангажират целевите групи. Целта е да се покаже, че чрез предоставянето на подходящи инструменти и възприемането на подход, основан на участието, дори най-трудните контексти могат да се превърнат в плодородна почва за лично и колективно развитие. Наборът от инструменти се стреми да бъде вдъхновяващ наръчник, който насърчава възпроизвеждането и по-нататъшното развитие на тези постижения в бъдещи образователни инициативи. Фактът, че Европейската комисия преведе остатъка от сумата на партньорите още през 2025 г., свидетелства за успешното изпълнение на двугодишния проект.

Проекти „Справедливост и интерсекционална недискриминация при препоръките за наемане на служители“

(Проект FINDHR)

Total Project Cost: 10,000 euros

IMPLEMENTER: WIDE+ Network

ДОНОР: Европейска комисия; Програма „Хоризонт Европа “

Обща стойност на проекта: 10 000 евро

ИЗПЪЛНИТЕЛ: Мрежа WIDE+

Цели на проекта: предотвратяване, откриване и смекчаване на интерсекционалната дискриминация, основана на пола, при алгоритмичното наемане на персонал. Предоставяне на предложения и препоръки от недостатъчно представените групи в процеса на онлайн наемане, с цел конкретно справяне с антидискриминацията при алгоритмичното наемане на служители.

Дейности по проекта:

1. Участие в изследване; изготвяне на национален доклад – изпълнител Живка Маринова
2. Провеждане на обучение и сесия за обратна връзка с участниците в сесиите по PAR.

ЦРУО организира пет дискусии във фокус групи, всяка с продължителност около 3 часа, с общо 28 участници.

Участници във фокус групите

Основният подход при подбора на участниците във фокус групите, съгласно подписания меморандум с WIDE+, беше да се поканят хора, които имат поне някакъв опит с кандидатстване за работа онлайн. Когато беше възможно, се насърчаваше и включването на представители на маргинализирани групи.

Фокус групите бяха хомогенни вътрешно, но много различни помежду си.

ЦРУО проведе кратко проучване сред сродни феминистки организации относно възможността и готовността на техните членове да участват в подобно изследване. Тази първа стъпка показва, че проблемът е доста непознат, а осведомеността и чувствителността към въпросите, свързани с наемането на работа онлайн, сред активистите на основните

37B, Parchevich Str., Sofia 1000, Bulgaria

tel/fax: +359 2 986 47 10

e-mail: office@cscd-bg.org; gpf.bulgaria@gmail.com

web: www.cscd-bg.org

феминистки НПО са доста ниски.

В първата група в дискусиата участваха жени, работещи в сектора на неправителствените организации, с висока образователна квалификация, значителен опит и висока чувствителност по темата за дискриминацията по пол и интерсекционалната дискриминация. ЦРУО определи следващите фокус групи да бъдат със следните участници: 2) млади жени и момичета (потенциално дискриминирани на основа на възраст и пол), които учат в университет или са в началото на професионалната си кариера, 3) украински жени бежанки от войната, които несъмнено са били дискриминирани по различни начини, и 4+5) млади професионалистки без феминистки опит, за да могат да сравнят своите преживявания и чувства при кандидатстване с тези на професионалистките от първата група.

Предизвикателства

Единственото предизвикателство, с което се сблъска екипът, беше свързано с липсата на познания по английски и/или български език у украинската група, но то беше преодоляно чрез преминаване към руски език, който владееха и двете фасилитаторки – Живка и Станимира.

Заклучения:

- Въпреки че достъпът до интернет е повсеместен и на много високо ниво (особено чрез мобилни устройства), проблемът с алгоритмичното наемане на работа е сравнително непознат за широката общественост, а осведомеността и чувствителността към въпросите, свързани с онлайн наемането, сред всички участници, включително активистите от основните феминистки НПО, са доста ниски
- Повечето участници чуваха и осъзнаваха за първи път, че техните онлайн кандидатури вероятно се оценяват и подбират, поне на първия етап, от машина
- В Перник една участничка беше изненадана от факта, че без необходимост е подготвила автобиографията си прекалено интерактивно, с фотографии и декоративни елементи
- Когато украинските участници осъзнаха, че най-вероятно кандидатурите им се оценяват от машина, те разбраха, че дискриминацията, която са усещали, не е насочена към тях като мигранти, а е структурна и техническа. Някои от тях дори смятаха, че машината не може да чете PDF файлове.

- Всички участници подчертаха, че участието им във фокус-групата е било много интересно и преди всичко – поучително и полезно, тъй като са осъзнали грешките си, както и са научили много нови неща, които ще им помогнат да подобрят онлайн кандидатурите си за работа в бъдеще.
- Всички участници изразиха готовност да участват в последващо обучение по темата.

Препоръка към изследователската методология: по-добре е упражнението за визуализиране да се проведе след обсъждането на темата, тъй като тогава участниците разбират примера много по-добре и отговорите им са по-съдържателни.

<https://wideplus.org/2026/04/15/new-publication-participatory-action-research-in-europe-around-algorithmic-tools-in-hiring-processes/>

НАПРАВЛЕНИЕ: ИНВЕСТИЦИЯ В МЛАДЕЖТА

GSEF Global Forum in Bordeaux - 2025

Наименование на инициативата: *YOUNG-STEP UP „Укрепване на транснационалното ангажиране и участие на младежта в Европа“*

Продължителност: 9 месеца (юни 2025 г. – февруари 2026 г.)

Организатор: GSEF, Франция

Партньори: 9 партньора от различни държави от ЕС с разнообразно географско покритие, подходи и експертен опит в областта на социалната и солидарната икономика (ССИ) – Гърция, Италия, Португалия, Румъния, Молдова, България, Белгия, Полша, Испания

Мобилност: 7 дни в Бордо, Франция (26 октомври – 1 ноември)

Основната цел е да се мобилизират и овластят младите европейци, така че те да участват активно в Глобалния форум за ССИ като легитимни участници в обществените, икономическите и екологичните промени, като същевременно съвместно изграждат европейска застъпническа дейност за насърчаване на социалната и солидарната икономика (ССИ).

Конкретни цели

- **Осигуряване на приобщаващо представителство на младите европейци:** Мобилизиране на млади хора от разнообразни среди (географски, социални, културни) и подготовка за участието им в Глобалния форум чрез работни групи с активно участие и межкултурен обмен.
- **Укрепване на гражданските и професионалните умения:** Подкрепа за развитието на основни умения (критично мислене, лидерство, застъпничество, управление на проекти) чрез учене чрез опит. Насърчаване на взаимното учене и сътрудничеството, за да се подготвят младите хора да станат носители на промяна в своите местни общности.
- **Съвместно изготвяне на европейска позиция в подкрепа на социалната и солидарната икономика (ССИ):** Изготвяне на колективен документ за застъпничество, основан на широкообхватна консултация с младежи, който да бъде представен пред международните лица, вземащи решения, по време на Световния форум за ССИ в Бордо, а впоследствие да бъде предаден на местните, националните и европейските институции.
- **Вдъхновяване и подкрепа на младите хора за повишаване на осведомеността сред връстниците им с оглед предприемане на конкретни действия:** даване на възможност на младите хора да откриват иновативни решения и да черпят вдъхновение от международния опит, за да стартират местни инициативи, съобразени с техните приоритети и реалности.
- **Осигуряване на устойчивостта на въздействието на проекта:** Насърчаване и разпространяване на резултатите в техните общности чрез формати, проектирани и адаптирани от и за младите хора, с цел подпомагане на техните инициативи и осигуряване на продължителност на действията.

Постигнати резултати:

- Създаден европейски документ за застъпничество на младежта по въпросите на социалната и солидарната икономика (ССИ), изготвен съвместно с младите участници, който допринесе за „Международната декларация на младежта – BordeauxGSEF2025“.
- Мултимедийни продукти, създадени от и за млади хора (видеоклипове, подкасти,

интервюта), широко разпространени както чрез физически, така и чрез дигитални канали.

- Практически наръчници и доклади, споделени с местните и европейските общности преди и след събитието, с цел повишаване на осведомеността и разпространяване на резултатите от дейностите.
- Укрепена общност от млади хора и заинтересовани страни в областта на младежта, свързани с Младежкия център за социалната икономика на GSEF.

Участниците от България – ЦРУО реши да подкрепи шест младежи от Международния младежки център – Перник (ММЦ-Перник), за да участват в изготвянето на Декларацията за застъпничество в Бордо!

Това са млади хора, с които ЦРУО си сътрудничи от няколко години и които са доказали, че са амбициозни и сериозни: Катрин Миленова Петкова – ръководител на група, Костадин Стоянов Петелов, Драгомир Росенов Василев, Виктория Бориславова Попова, Николай Петров Петров, Виктория Здравкова Митова

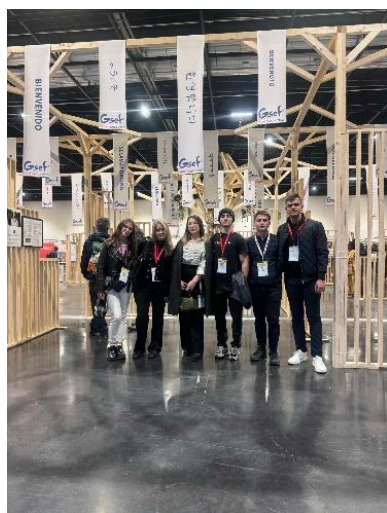
Преди пътуването до Бордо Станимира Хаджимитова проведе обучение на екипа по теми, свързани със социалната и солидарната икономика, за да ги подготви за пълноценно участие.

След завръщането им, на 13 ноември 2025 г., в Международния младежки център – Перник се проведе информационно събитие с участието на шестимата младежи, които взеха участие в Глобалния форум за социална и солидарна икономика в Бордо [Bordeaux GSEF 2025](#).

Катрин Петкова - ръководителка на групата, Костадин Петелов, Драгомир Василев, Виктория Попова, Николай Петров и Виктория Митова представиха презентация за своята работа по време на мащабното събитие, в шест различни секции с дванадесет работни групи и около 6 000 участници от всички континенти! Работната група, част от която е бил Драго, предизвика сериозен интерес - в нея са се обсъждали кооперативите като възможност за социално ориентиран бизнес, въз основа на примера с кооперативен магазин в Белгия. Тино е участвал в работилница, в която френски музикант ги е учил как да изразяват емоциите си с думи в песни, след което Тино взе участие в радиосеминар, посветен на разнообразието и възможната дискриминация на тази основа. Презентацията беше последвана от многобройни въпроси от публиката.

Срещата беше открита от Радост Раданова, директор на ММЦ-Перник, която подчерта дългогодишното партньорство с Центъра за развитие на устойчиви общности (ЦРУО) по различни проекти. Председателят на Настоятелството на ЦРУО, Станимира Хаджимитова, благодари на младежите за успешното им участие и им пожела отново да бъдат на преден план след две години, когато ще се организира следващият форум. Събитието приключи с огнен спектакъл в двора на ММЦ-Перник.

НАПРАВЛЕНИЕ: РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВИ ОБЩНОСТИ

Проектът COPGENDERED (2022-2025)

<https://wideplus.org/gendercop>

Донор: Европейска комисия; Erasmus+ Programme

Обща стойност на проекта: 35 400 евро

ИЗПЪЛНИТЕЛ: консорциум с WIDE+ като водещ партньор

Проектът COPGENDERED допринася за два междусекторни аспекта на програмата „Еразъм+“: борба с климатичните промени и насърчаване на включването и разнообразието по отношение на пола.

Цел на проекта: създаване на инструменти за обучение по въпроса за взаимовръзката между климатичната криза и неравенството между половете.

Деяностите по проекта през 2025 г. включваха:

Второ събитие от серията „Face to Face Multiplier“: „Представяне на инструменти за равенство между половете и климатична справедливост в образованието за възрастни“

Цели: популяризиране на две конкретни резултата от проекта: Банка с ресурси за обучители и Инструмент за електронно обучение, с цел други представители на гражданското общество и подобни инициатори на промяна да ги използват.

Целева група: ЦРУО, в качеството си на организатор, покани представители на организации на гражданското общество, работещи в областта на равенството между половете и екологичните въпроси, педагози и представители на академичните среди, както и младежи. Те бяха информирани за резултатите от целия проект и по-конкретно се запознаха с разработените 2 инструмента.

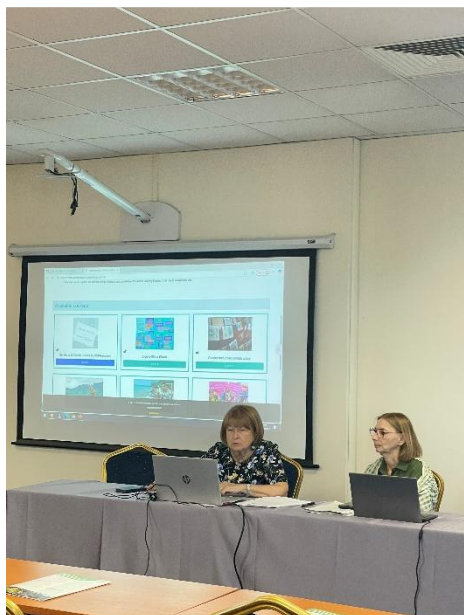
Събитието се състоя на 25 септември 2025 г. в София, хотел „ХЕМУС“, зала „Преслав“, и беше модерирано от Живка Маринова.

УЧАСТНИЦИ: В събитието взеха участие 22 души: 2 мъже и 20 жени. Един професор от Софийския университет, 3 представители на бизнеса и 18 представители на НПО.

Първите три презентации бяха изнесени от екипа на ЦРУО и бяха посветени на резултатите от проекта „CopGendered“: „Разпознаване в контекста: проектът „CopGendered“ – С. Хаджимитова; „Презентация на Инструмент за електронно обучение“ – С. Хаджимитова; „Презентация на Банка с ресурси за обучители“ – Нанси Борисова.

След това думата беше дадена на външен експерт по екология – Блажка Трепертанова, която представи въздействието на климатичните промени по атрактивен начин, като се фокусира върху личната отговорност на всеки за намаляване на емисиите на CO2 при работа или при извършване на ежедневните домакински задължения – „Живот с 2 тона CO2 – какво, защо и как“.

След почивката за кафе групата беше разделена на две подгрупи и под ръководството на Нанси Борисова, Живка Маринова и Станимира Хаджимитова участниците активно се включиха в две практически упражнения от „Банка с ресурси за обучители“. Мероприятието приключи с отворена дискусия за това как, къде и от кого могат да бъдат използвани резултатите.

Беше категорично отбелязано, че темата не е особено популярна в страната, особено когато се разглежда влиянието на климатичните промени от гледна точка на равенството между половете. Ето защо, за да се гарантират успешни застъпнически дейности по въпроса, беше препоръчано както екологичните, така и неправителствените организации за равенство между половете да започнат да работят заедно! В същото време някои участници изразиха мнение, че каквито и да са застъпническите дейности, насочени към включването на инструментите в образователната система, за момента това няма да е възможно, поради влиянието на църквата и десните политически партии през последните години. Тъй като ЦРУО е съосновател на Българската платформа за международно развитие, представителят ѝ посочи, че инструментите ще бъдат много полезни за работата на съответните членове.

Това беше последното събитие, организирано от ЦРУО преди представянето на окончателния доклад по проекта.

РАБОТА В МРЕЖА

През 2025 г. ЦРУО участваше активно в работата на Националния съвет за равенство между половете, мрежата WIDE+ и Българската платформа за международно развитие

ФИНАНСИРАНЕ ПРЕЗ 2025 Г.

Проектите, реализирани през 2025 г., бяха финансирани от следните ДАРИТЕЛИ:
Европейска комисия: CERV-2022-GE, програмите „Еразъм+“,

Приходите от дейности с нестопанска цел са както следва:

Финансови постъпления от проекти и програми: 87 000 BGN

Финансови постъпления от безусловни дарения: 12 000 BGN

Общи приходи за 2025 г.: 99 000 BGN

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

2025 г. беше трудна година за ЦРУО! Имаше множество проектни предложения, изготвени от ЦРУО и различни партньори, които не бяха финансирани от Европейската комисия.

Разходите на офиса бяха покрити от малкия резервен фонд.

След полученото в края на 2025 г. уведомление относно два проекта, одобрени за финансиране от Европейската комисия, Настоятелството на ЦРУО взе решение да кандидатства за административна подкрепа от Българския фонд за жените, предназначена единствено за покриване на разходите на офиса. БФЖ за съжаление, не одобри този административен грант.

Stanimira Hadjimitova

Станимира Хаджимитова, Председател на Настоятелството на ЦРУО

април, 2026

37B, Parchevich Str., Sofia 1000, Bulgaria
tel/fax: +359 2 986 47 10

e-mail: office@cscd-bg.org; gpf.bulgaria@gmail.com

web: www.cscd-bg.org